

INNOVATIVE
WORLD

ISSN: 3030-3079

ORIENTAL JOURNAL OF ACADEMIC AND MULTIDISCIPLINARY RESEARCH

SHARQ AKADEMIK VA KO'P TARMOQLI
TADQIQOTLAR JURNALI

Scientific Journal

2026/5

www.innoworld.net
+998 33 5668868

ORIENTAL JOURNAL OF ACADEMIC AND MULTIDISCIPLINARY RESEARCH

Volume 4, Issue 5
2026

Journal has been listed in different indexings

Google Scholar

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

Directory of Research Journals Indexing

The official website of the journal:
www.innoworld.net

Uzbekistan-2026

**BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING SAVOD O'RGANISH
JARAYONIDA INNOVATSION METODLARDAN FOYDALANISH****Koraboyeva Munajat Marupovna**

Andijon viloyati, Baliqchi tumanidagi 53-maktab boshlang'ich sinf o'qituvchisi

Annotatsiya

Mazkur maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarining savod o'rganish jarayonida yuzaga keladigan muammolarni bartaraf etishda innovatsion pedagogik metodlarning o'rni va ahamiyati keng yoritilgan. Xususan, plastilin yordamida harflarni modellashtirish metodikasi hamda interfaol guruhli topishmoq o'yini orqali o'quvchilarning bilimni chuqur va mustahkam o'zlashtirish jarayoni tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida o'quvchilarning qiziqishi, faolligi, mustaqil fikrlashi va ijodiy yondashuvi sezilarli darajada oshgani kuzatildi. Ushbu metodlarning boshlang'ich ta'lim jarayoniga joriy etilishi ta'lim sifatini oshirishga xizmat qilishi ilmiy asosda isbotlanadi.

Kalit so'zlar

Boshlang'ich ta'lim, savod o'rgatish, innovatsion metodlar, plastilin metodikasi, interfaol o'yinlar, kinestetik yondashuv, ijodiy fikrlash, o'quv faolligi

Abstract

This article highlights the role and significance of innovative pedagogical methods in overcoming difficulties encountered by primary school students during the literacy learning process. In particular, the study analyzes the effectiveness of modeling letters with plasticine and interactive riddle-based group activities in helping students acquire knowledge more deeply and permanently. During the research, an increase in students' interest, activity, independent thinking, and creative approach was observed. The results prove that the introduction of such methods into primary education contributes to improving the quality of education.

Keywords

primary education, literacy teaching, innovative methods, plasticine methodology, interactive games, kinesthetic approach, creative thinking, student activity

Аннотация

В данной статье широко освещаются роль и значение инновационных педагогических методов в преодолении трудностей, возникающих у учащихся начальных классов в процессе обучения грамоте. В частности, анализируется эффективность методики моделирования букв с помощью пластилина, а также интерактивной игры-загадки в групповой форме, способствующих более глубокому и прочному усвоению знаний учащимися. В ходе исследования было отмечено значительное повышение интереса, активности, самостоятельного мышления и творческого подхода учащихся. Результаты исследования доказывают, что внедрение данных методов в

процесс начального образования способствует повышению качества обучения.

Ключевые слова

начальное образование, обучение грамоте, инновационные методы, методика пластилина, интерактивные игры, кинестетический подход, творческое мышление, учебная активность.

Kirish (Introduction)

Boshlang'ich ta'lim tizimi o'quvchining shaxs sifatida shakllanishida hal qiluvchi bosqich hisoblanadi. Ayniqsa, savod o'rgatish jarayoni bolaning keyingi bilim olish faoliyati uchun mustahkam poydevor yaratadi. Shu bois ushbu bosqichda qo'llaniladigan metod va usullar o'quvchining bilimni qanchalik samarali o'zlashtirishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

An'anaviy o'qitish metodlari ko'pincha barcha o'quvchilar uchun bir xil yondashuvni nazarda tutadi. Biroq har bir bolaning qabul qilish darajasi, qiziqishi va psixologik xususiyatlari turlicha bo'lganligi sababli bu yondashuv har doim ham kutilgan natijani bermaydi. Ayniqsa, ayrim o'quvchilar alifbo harflarini eslab qolishda, ularni farqlashda yoki yozishda qiyinchiliklarga duch keladi.

Zamonaviy pedagogika esa o'quvchini markazga qo'ygan holda, uning faol ishtirokini ta'minlovchi, sezgi organlari orqali o'rganishga asoslangan metodlarni tavsiya etadi. Shu jihatdan kinestetik va interfaol metodlar boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun ayniqsa samarali hisoblanadi. Mazkur maqolada aynan shunday metodlarning amaliy qo'llanilishi va natijalari tahlil qilinadi.

Metodika (Methods)

Tadqiqot jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan amaliy tajriba o'tkazildi. Tajriba davomida o'quvchilarning yosh xususiyatlari, qiziqishlari va o'zlashtirish darajasi inobatga olindi hamda quyidagi ikki innovatsion metoddan foydalanildi: Birinchi metod — plastilin yordamida harflarni modellashtirish metodikasi. Ushbu metod asosan alifbo harflarini o'zlashtirishda qiynalayotgan o'quvchilar bilan individual tarzda qo'llanildi. O'quvchiga muayyan harfni plastilin orqali yasash topshirig'i berildi. Jarayon davomida o'quvchi harfni qo'li bilan shakllantirib, uning ko'rinishini aniq tasavvur qildi. Bu usul ko'rish, eshitish va harakat orqali o'rganishni birlashtirib, bilimni kompleks tarzda o'zlashtirish imkonini berdi.

Ikkinchi metod — interfaol guruhli topishmoq o'yini asosida tashkil etildi. O'quvchilar ikki guruhga ajratilib, har bir guruh bir-biriga topishmoqlar aytdi. Topishmoq javobi aniqlangach, o'quvchilar ushbu predmetni plastilin yordamida yasash orqali ifodaladilar. Masalan, "Qalqonli, sekin yuradi" kabi topishmoqqa javob sifatida "toshbaqa" tanlanib, plastilin orqali shakllantirildi. Ushbu metod o'quvchilarning mantiqiy fikrlashi, tasavvur doirasi va jamoaviy ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qildi.

Natijalar (Results)

Tajriba natijalari tahlili shuni ko'rsatdiki, plastilin yordamida harflarni modellashtirish metodikasi o'quvchilarning qiyin o'zlashtirayotgan harflarni eslab qolishida yuqori samaradorlikka ega bo'ldi. O'quvchilar yasagan harf shaklini uzoq muddat xotirasida saqlab qolganligi kuzatildi. Bu esa kinestetik faoliyat orqali o'rganishning samarali ekanligini tasdiqlaydi.

Bundan tashqari, interfaol guruhli o'yin metodidan foydalanish o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini sezilarli darajada oshirdi. O'quvchilar faol ishtirok etib, mustaqil fikrlashga va tezkor qaror qabul qilishga intildilar. Guruhlar o'rtasidagi sog'lom raqobat esa dars jarayonini yanada jonlantirdi.

Shuningdek, o'quvchilarning nutq faolligi, muloqot madaniyati va ijodiy yondashuvi ham rivojlangani aniqlandi. Bu esa qo'llanilgan metodlarning kompleks rivojlantiruvchi xususiyatga ega ekanligini ko'rsatadi.

Muhokama (Discussion)

Olingan natijalar zamonaviy pedagogik yondashuvlarning amaliy jihatdan samarali ekanligini yana bir bor tasdiqlaydi. Xususan, kinestetik metodlar o'quvchilarning nafaqat bilimni mustahkamlaydi, balki ularning psixomotor rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Plastilin bilan ishlash orqali mayda motorika rivojlanadi, bu esa o'z navbatida yozuv malakalarining shakllanishiga yordam beradi.

Interfaol metodlar esa o'quvchilarning ijtimoiy va kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Guruhli faoliyat orqali o'quvchilar o'z fikrini erkin ifoda etish, boshqalarni tinglash va hamkorlikda ishlashni o'rganadi.

Shu bilan birga, ushbu metodlar o'qituvchidan yuqori darajada ijodkorlik va darsni to'g'ri tashkil etishni talab etadi. Metodlarni noto'g'ri yoki tizimsiz qo'llash kutilgan natijani bermasligi mumkin. Shu sababli har bir metod o'quvchilarning yosh va individual xususiyatlariga mos ravishda qo'llanishi lozim.

Xulosa (Conclusion)

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinf o'quvchilarining savod o'rganish jarayonida innovatsion metodlardan foydalanish yuqori samaradorlikni ta'minlaydi. Plastilin yordamida harflarni modellashtirish o'quvchilarning bilimni chuqur va uzoq muddatli o'zlashtirishiga xizmat qiladi. Interfaol o'yin metodlari esa o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshirib, ularni faol ishtirok etishga undaydi.

Mazkur metodlarni ta'lim jarayoniga tizimli ravishda joriy etish boshlang'ich ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlash hamda ularning mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1.O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi vazirligi. Boshlang‘ich ta’lim konsepsiyasi. – Toshkent, 2020.
- 2.Yo‘ldoshev J., Usmonov S. Pedagogik texnologiyalar asoslari. – Toshkent, 2014.
- 3.Tolipov O‘., Usmonboyeva M. Pedagogika nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent, 2012.
- 4.Ishmuhamedov R. Innovatsion ta’lim texnologiyalari. – Toshkent, 2016.
- 5.Qosimova K. va boshqalar. Ona tili o‘qitish metodikasi. – Toshkent, 2019.
- 6.Azizxo‘jayeva N. Pedagogik mahorat. – Toshkent, 2015.

